

Tullhuset på Dalarö

Tullhuset var en av de första byggnader som byggdes på det öde "Dalarn" . Det var den 19 november 1636 i samband med att en kunglig förordning upprättades. Den föreskrev att den utrikes trafiken till och från Stockholm m.fl. platser inte fick färdas annan väg än förbi Landsort.

Vid såväl på in- som utgående föreskrevs att fartygen måste stanna för kontroll och klarering innan färden kunde fortsätta. Detta utfördes av Dalarö Tullkammare.

Vi vet var denna äldsta Dalaröbyggnad låg men inte hur det såg ut.

Det låg ca 50 meter närmare sjön än det nuvarande tullhuset som invigdes 1787-88.

Det gamla tullhuset förstördes av ryssarna 1719.

Således bedrevs verksamhet i äldre byggnader i hela 150 år innan nuvarande tullhuset i sten byggdes.

Bygget kom troligen igång genom att dåvarande kung – Gustaf III – personliga engagemang. Av allt att döma var det nämligen kungen själv som såg till att den frejdade Stockholmsarkitekten Erik Palmstedt fick i uppdrag att samtidigt med konstruktion och uppförande av tullhuset vid Skeppsbron inne i Stockholm även projektera Dalarö tullhus. Det 1636 införda systemet för tullfunktionen var då fortfarande i bruk men i modifierat tillämpning.

Dalarö hade också med tiden jämte tullfunktionen och lotsningen blivit en naturlig knutpunkt för utrikes persontrafik . Detta innebar bland annat stora anspråk på platsens tullchef, att i sitt hus kunna inhysa och traktera resande, ifall den intilliggande krogen och värdshuset inte passade eller stod till buds. Därför behövde tullens högsta representant i Dalarö förutom en ståndsmässig bostad också ansevärd utrymme för gästerna. Som gäst kunde man även räkna besök av kungen. Högt uppsatta personer kom speciellt 1788 då krig rådde med Ryssland, och örlogsflottan avseglade. 1788 då nuvarande tullhus stod klart för inflyttning för att ta emot den första tullinspektörsfamiljen fanns 5 pigor och 3 drängar anställda.

1928, då den fasta tullanstalten Dalarö drogs in som en av de sista av tullstationerna försökte Tullstyrelsen att avyttra huset eftersom underhållskostnaden ansågs hög för ett hus som inte längre behövdes. Det fanns inga intressenter som ville ta över huset. Detta berodde bl.a. på att Dalarö samhälle som i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet varit en klassisk badort inte längre fyllde Stockholmarnas behov som rekreationsort.

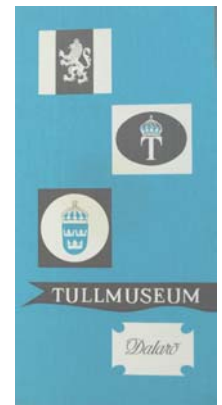
Vykort från Tullmuseet

1935 förklarades tullhuset som byggnadsminnesmärke varvid tomten runt huset friköptes 1936. Härvid sökte man någon meningsfull användning av huset som under en tid nyttjades av militären. Först under andra världskriget kunde planerna på husets användning mogna. 1955 fattades beslut om att restaurera huset för bl.a. bostadsändamål och tullmuseiverksamhet. I tre etapper beviljade stadsmakten 425.000 kr till den genomgripande renoveringen som stod klar 1958.

Under ett antal år fanns Tullmuseet med omfattande utställningar, lager och administrationslokaler i huset. Bostadsutrymmen nyttjades av Dalarö kustpostering under Östra kustdistriktet.

Sigillet på broschyren

Broschyren

Interiör - 1700-talsrummet - Jugendrummet

Tullmuseet flyttade 1999 in till Stockholm (Alströmergatan 39)

I tullhuset finns nu två rum inredda som Dalarö Skärgårdsmuseum. Dalarö Turistbyrå nyttjar en del av byggnaden och i övrigt hyrs den ut för olika ändamål, utställningar, sammanträden, möten, fester mm.

Teckning av Majmo Montan

Tullmuseet Alströmergatan 39 : <http://www.tullverket.se/museum/>

